

iets anders...

Daar is deesdae iets anders aan die Stellenbosse Universiteitskoor. Iets wat verseker het dat die koor met 'n goue medalje van die koor-olimpiade in Duitsland teruggekeer het. **LEZÉL AMORAAL** het met die koor se dirigent, André van der Merwe, gesels.

"Die koor het nog altyd goed gesing. Ons het ongelooflike dirigente gehad soos prof Philip McLachlan, Johan de Villiers, Acáma Fick en Sonja van der Walt," sê André wat in 2003 as dié koor se dirigent aangestel is.

Nou wat maak die Nou wat maak die koor dan anders?

"Ek dink 'n nuwe soort energie," kom die antwoord vinnig. "Ek bedoel, ek het 'n drama-agtergrond en ek probeer heeltyd bewus bly van internasionale koortendense."

André het aanvanklik BMus (Uitvoerend) by die Universiteit van Kaapstad studeer, maar toe hy ná 'n klavierkonsert in die Baxter-konserteraal sy duim gebreek het, was hy gedwing om van rigting te verander. Hy het hom toe vir 'n BDram-graad by Maties ingeskryf. Ná sy studie het hy by Hoërskool Brackenfell en toe Hoërskool Stellenberg begin skool hou. Hy het in 1999 die Hoërskool Stellenberg Meisieskoor gestig wat ook vanjaar by die koor-olimpiade in Duitsland 'n goue medalje verower het.

Die Universiteitskoor is onder sy leiding in Julie as die beste koor uit 32 kore in die jeugkoor-afdeling by dié koor-olimpiade in Bremen, Duitsland aangewys. Altesaam 350 kore was vir dié olimpiade gekeur.

"Ek sal nooit vergeet hoe die koorlede se gesigte gelyk het toe hulle ons landsvlag gehys het nadat ons die kategorie gewen het nie. Dit was 'n wonderlike oomblik."

Die koor-olimpiade was uitstekende blootstelling vir die koor, maar het ook werklik baanbrekerswerk verrig. "Mense bel my nou nog van oorsee."

Dis juis die rede hoekom dié koor volgende jaar as demonstrasiekoor genooi is na die Internasionale Federasie vir Koormusiek se simposium in Kioto, Japan. Daar sal die koor die geleentheid kry om Suid-Afrikaanse musiek voor sowat 4 000 internasionale koorleiers te sing. Vir André is die enigste krisis nou om befondsing daarvoor te kry. "Dis een van die

goed waaraan ons baie hard werk."

Die groot prestasie by die koor-olimpiade is soms oorskadu deur mense se ontevredenheid omdat die koor nie 'n Afrikaanse werk in die kompetisie gesing het nie.

"'n Klein groepie mense maak soms 'n groot bohaai en dan word dit 'n fokuspunt," sê André. "Omdat ons by een geleentheid, op een plek in Duitsland, nie 'n Afrikaanse lied gesing het nie, beteken dit nie ons gaan nie weer Afrikaans sing nie. Ons het sopas Hendrik Hofmeyr se nuwe simfonie, *Sinfonia Africana*, saam met 'n orkes gesing wat totaal en al in Afrikaans was. Ek dink mense moet net perspektief behou."

Daar was ook ontevredenheid omdat die koor nie meer in hul kenmerkende togas sing nie.

"Tye verander en modes verander – internasionaal dra geen kore meer koortogas nie. Dit beperk ook die moontlikhede as mens in 'n toga sing. Dit lyk ongelooflik formeel. Sodra jy begin om Afrika-musiek te sing of musiek wat beweging vereis, is dit twee wêreldes wat bots. Goed, dit kan werk, mense kan sê dit is nie 'n goeie verskoning nie, maar ons behou die tradisie, want ons behou die koor en ons bly streef na kwaliteitsang."

Die Universiteitskoor is in 1936 deur William Morris gestig en is die oudste universiteitskoor in die land.

"Dit is iets waarop 'n mens trots moet wees en daar is baie sterk tradisies. Die probleem met tradisies is dat mense dit soms slaafs navolg, sonder om dit te evalueer. In Suid-Afrika sit ons met unieke, diverse kulture."

Een van André se doelwitte toe hy as dirigent van die koor aangestel is, was juis om die musiek meer toeganklik vir gehore te maak. Tog het mense steeds sekere verwagtinge van 'n koor en veral 'n universiteitskoor.

"As jy nie Afrikaans sing nie, *moan* die Afrikaanssprekendes, sing jy nie Engels nie dan..." André sug en gaan dan verder: "Jy stel in ons land mense moeilik tevrede, anders as in ander lande."

André glo as mense aan koorsang dink, hulle 'n vooropgestelde idee het van 'n kliniese soort sang. "Daar gaan soveel meer siel daarin. Dit gaan oor kommunikasie."

Hy het begin om die koor meer visueel aan te bied en te speel met akoestiese moontlikhede. "Ons leef in 'n samelewing waar mense gewoon is aan geweldige spesiale effekte. Dis 'n wonderlike uitdaging om iets vir dié gehoor aan te bied, maar mens moenie te *gimmicky* raak nie. Dit moet steeds

eerlike sang wees, maar met 'n vars aanbieding."

Wanneer die koor 'n moeilike 20ste eeuse werk sing, verduidelik André vinnig vooraf vir die gehoor waarvoor die werk gaan en waarvoor hulle moet luister. "Jy moet gehore opvoed, al begin dit hoe klein. Dit moet 'n verskil maak en uitkring."

Elke jaar kry die koor ongeveer 200 aansoeke vir die sowat twaalf plekke wat beskikbaar is en daarmee saam is daar die uitdaging om genoeg diversiteit in te bou. Tog is dit steeds 'n uitdaging omdat die poel van diversiteit op die kampus nie baie groot is nie.

"Dis 'n moeilike ding, want ek dink nie Stellenbosch se kampus is op die oomblik werklik verteenwoordigend van al die kultuurgroepe van ons land nie.

"Toe ons in Duitsland was, kon ek sien die mense het verwag dat ons meer multi-kultureel moet wees," vertel André. "As ons weer oorsee gaan, droom ek daarvan dat ons meer verteenwoordigend sal wees."

Tog glo hy daar is 'n groot tradisie van koorsang in Suid-Afrika. "Ongelukkig het jy 'n bietjie swart kore, 'n bietjie bruin kore en 'n bietjie wit kore. Dis hoekom ek die Nasionale Jeugkoor gestig het om te sien hoe werk dit as mens dit alles kombineer."

Die multi-kulturele nasionale jeugkoor wat as die Fidentia-SA Jeugkoor bekend sal staan, is 'n koor-akademie wat by die Hoërskool Stellenberg in die Wes-Kaap gesetel sal wees. André glo dit kan 'n goeie voedingsbron vir die universiteitskoor wees om beter diversiteit te verseker.

Iets wat hom baie opgewonde maak, is die Universiteitskoor-reünie in September 2006. "Ek dink dis hoog tyd dat dit gebeur. Die koor het werklik sterk wortels regoor die land. Ek dink dit sal die eerste geleentheid wees vir mense om te sien waar die koor vandaan kom en hoekom dit belangrik is om te diversifiseer."

Dit sal ook 'n wonderlike geleentheid wees om te sien dat daar iets anders aan die koor is. Is dit sterk wortels? Is dit die koorleier? Is dit "'n soort energie"? Een ding is verseker dit is 'n goue medalje-koor.

Foto: Lezél Amoraal